

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 26.—
za en mesec .. " 2-20
za hemólo celoletno .. " 20.—
za ostalo inozemstvo .. " 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 24.—
za en mesec .. " 2.—
V prvi prelozi mesec .. " 1-80
Sobotna izdaja:
za celo leto .. K 7.—
za hemólo celoletno .. " 9.—
za ostalo inozemstvo .. " 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna pettivrata (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. po 30 v
za dva in večkrat .. " 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna pettivrata po 60 v
Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vozi red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

In s cesarjem zaročnica
ene misli in krvi,
vlada milo cesarica
polna dušne zlahtnosti.
Kar bi moglo v srečo biti,
večni Bog naj podeli
Karolu, enako Citi,
celi hiši Habsburški!

~~~~~ Cesarica Cita. ~~~~~ Cesar Karel in cesarjevič Oton. ~~~~ Nadvojvodinja Adelhaíd in cesarjevič Oton.

Naša cesarica.

V našem domu starodavnem,
v našem domu vekoslavnem
zopet hodi — mati.
V kroni zlati
morda le bogatim,
ali vsem je draga
s svojim sreem zlatim.

V našem domu vedno vernem
kot v svetišču neizmernem
zopet moli — mati.
Ni se bati
žalostne nesreče,
dokler moli duša
matere ljubeče.

V našem domu nada sojna,
kakor v oknu luč pokojna —
zopet mati čuje.
Kaj vam kljuje
v srcu skrb zakrita!
Ali nas ne ljubi
jasna mati — Cita?

Cita.

Nekdaj je bila uboga deklica. Ni imela ne posesti, ne rodbine, ki bi jo bila preživila. Šla je služiti za dekle. Za dekle v mesto, kakor hodijo dekleta z dežele.

Vstopila je v službo in je ni izpreminjala. Potrpežljivo je služila dalje in prenašala vse težave tudi tega ne lahkega stanu, ki zahteva več trdne značajnosti, nego bi si ta ali oni mislil. Delala je in molila, in družina je bila srečna, da je imela tako pridno in pobožno dekle. Dekla je posvetila rodbino in vzgajala otroke v kreposti. Njen zgled je vplival dalje med njenimi tovarišicami in je bil v blagoslov celemu mestu. In ko so razsajale bolezni, je uboga dekla s svojimi deli krščanske usmiljenosti vnela občno dobrodelnost, in njen zgled je prenovil celo mesto, da se je zavedlo svojih socialnih dolžnosti. Ni se prevzela in je do starosti služila dalje kot dekla, v nesebični ponižnosti, služec svojemu bližnjemu iz ljubezni do Boga.

Njeno življenje je bilo javna izpoved krščanskega duha. Svetost uboge dekle je posvetila celo družbo. Uboga je izročila svojo dušo Stvarniku, a Cerkev je ponižno dekle postavila na najvišje mesto, in sveti Oče jo je kot svetnico postavil slovesno za zgled vsemu svetu, ne le služecim, ampak tudi gospodujočim.

To je bila revna dekla — sveta Cita. Čez sto in sto let se je imenitni rodbini rodila deklica. Kraljeva krona se je svetila v zlatem grbu nad njeno zibelko, nad katero je plaval genij najslavnejših spominov iz evropske zgodovine. Koliko sijajnih imen je bilo na izbiri visokim staršem, da z njimi ovenčajo mladiko iz kraljevskega stebra! Krstili so jo za ponižno dekle — Cito.

Otrok je rasel v modrosti pred Bogom in pred ljudmi. Razcvetela se je duhteča ljubezniva cvetka na samostanskih

gredicah, nedolžno se veseleč božje spomladi srečne mladosti.

Srkala je nauke čistih žarkov od božje ljubezni žarečih učiteljic in se razvila v krasno lilijo, v veselje in radost vsemu cvetličnemu vrtu. Komu cvete ta skriti nežni cvet?

Prišel je mlad vitez, poln ognjevitosti junaštva. Ves svet mu je bil odprt, da poizkusi na njem svojo orjaško silo. Vse se mu je klanjalo, hrepenceč po njegovi naklonjenosti. Sijajni darovi duha in žareči svet bodoče mogočnosti sta mu odpirala vse zakladnice človeške moči in svetnega bogastva.

Ko pa je zagledal to nežno cvetko, mu je srce zažarelo v hrepenceči milini. Pripel si jo je na prsi, da se ne loči od nje za večno.

Ta zakon je bil v nebesih sklenjen, zakon, ki je zvezal Karola in Cito v nerazdružno vez za veliko bodočnost mogočnega cesarstva.

Človeška majhna, računajoča pamet ni imela tu nobene vloge. Govorili sta dve srci, ki sta bili po božji previdnosti drugo drugemu namenjeni . . .

V to ljubeznivo idilo, polno najmilejše poezije, je udaril divji in neusmiljeni grom svetovnega viharja. Z vulkansko silo je buknilo na dan dolgo zadržano in strašno nakopičeno sovraštvo, da se izdivja in izbruha v ognju in žveplu nad človeškim rodom. Zakrvavele so neštete rane, in grozota se je zakrohotala nad zemljo, bobnečo od silovitih udarcev. Tedaj je vželo na obzorju upolno solnce mladega vladarja, v katero je ves svet z upom ali s strahom uprl svoje oči, in na njegovi strani krasna zvezda, ki je očarala vse s svojo milino — ljubezniva Danica mlade cesarice.

Avstrija ima cesarico!
Kdor hoče to razumeti, mora razumeti ves avstrijski problem, ki je tako edin na svetu, da mu ni primere voč v nobeni drugi državi.

Cesar v naši monarhiji ni samo to, kar je vlada v vsaki drugi državi. Iz zgodovinsko-tradicionalnih in iz politično-realnih ozirov pomeni cesar nam več nego samo »prvega uradnika« ali poglavarja države. Oseba avstrijskega cesarja je obdana s sijajem tisočletnih zgodovinskih tradicij in je posvečena vez med narodi in deželami, ki so sklenjene v tej tako mnogolični državi. Od rimskih Cezarjev je imperij prešel na sveto rimsko državo nemške narodnosti, in od te ga nadaljuje habsburški rod v novi mednarodni obliki kot avstrijska cesarska dinastija v nepretrgani vrsti v bodoča stoletja. Habsburžani se imenujejo cesarji po Cezarjih in kralji po Karolu Velikem. Tradicija najslavnejših vladavin je prešla na Habsburžane, ki se niso nikdar ponižali na stališče kake narodne dinastije, saj so svoj čas vladali ozemlju, ki je segalo čez ocean, tako da ni nikdar solnce zašlo v njihovem cesarstvu. Po svojem bistvu so nadnarodna dinastija, sposobna, da združi pod svojim žezlom najrazličnejše rodove k višjemu državnemu cilju — res cesarska dinastija, ki ji ni vrstnice na svetu!

V dedni monarhiji stoji v ospredju rodbinski moment. Ne posameznik, ampak rodbina je nositeljica dednega prava. K cesarju spada cesarica kot tovarišica na prestolu. S tem dobi cesarstvo oni familiarni značaj, ki ga približa čuvstvovanju človeškega srca in je vir ljudske ljubezni do vladajoče rodbine. Zakon je osnovna stanica človeške družbe in podlaga državnemu življenju, in zato je najvišja vladavska oblika ona, ki postavi na čelo državnemu življenju vzorno zakonsko dvojico v krogu ljubeznivih otrok kot zgled vsemu prebivalstvu.

To idealno vzvišeno nalogo je božja previdnost postavila cesarici Citi. Kakor jutranja zarja je zasvetila na obnebu monarhije, in vsa srca so ji hitela nasproti, ko se je pokazala svetu ob strani vzvišena

soproga, z materinskim ponosom držeč v naročju že tudi up bodočnosti cesarstva, mladega cesarjeviča.

Kot soproga in kot mati stoji cesarica pred nami v vzorni solnčni luči in brezmadežni lepoti.

Najskrbnejša vzgoja ji je dala visoko izobrazbo uma in srca, vredno najvišjega prestola. Umetniška poezija juga je obdajala nadarjeno deklico v prvi mladosti, nato je sledila resnost severa v osrednjih državah in slednjič široko obzorje mednarodne olike na divnem otoku v morju, ki je sedaj pozorišče svet pretresujočih dogodkov. Bila je res svetovna vzgoja s širokim obzorjem, sicer v samostanskem svetu, a v svetu, ki je odseval po svojih gojenkah veliko družbo prvih svetovnih rodbin. Koliko osebnega znanja in tihega prijateljstva se je pač tu zasnovalo med deklicami, katere so danes — in naj tudi pripadajo narodom, ki so nam sedaj uradni sovražni — ponosne, da so v srcu vendar le ljubeče prijateljice najsmrečnejših izmed svojih tovarišic! Take srčne vezi v diplomatični zgodovini niso brez vpliva, in morda bo takrat, ko za dobo sovraštva in sumničnega nastopi zopet človeški čut tudi v mednarodni politiki, ljubezniva osebnost cesarice imela več vpliva na ureditev mednarodnih razmer, kakor najumnejša diplomatična nota! V zgodovini človeštva je vedno tudi srce igralo veliko vlogo.

V nebesih sklenjen zakon! Kdor hoče to umeti, mora videti cesarja in cesarico, ta krasni, ljubeznivi par, ki napolni z radostjo in odkritosrčno ljubeznijo vsako družbo, kamor se prikaže. Pri vseh velikih reprezentativnih sprejemih pred cesarjem je navzoča vselej tudi cesarica. Samo pred sovražne granate je skrbni soprog ne vzame s seboj, sicer sta nerazdružljiva kot eno telo in ena duša po evangelijskih besedah. Ko je novi vladar sprejemal poklonitve dežela in korporacij, je bila vedno navzoča tudi ona, da je poklonitev veljala tudi njej,

in kdor je ob taki priložnosti videl viteško gesto, katero je dajal cesar ob svoji desni čast svoji sprogli, se je zavzel nad nežno spoštljivostjo, s katero občuje vladar toliko milijonov ljudi z izvoljenko svojega srca. Pisatelj teh vrst ju je videl, in mu ostane neizbrisni spomin na plemenito harmonijo teh od Boga združenih duš.

Neštete so že slike, ki nam predstavljajo cesarico. A nobena slika niti od daleč ne doseže one čarobne ljubeznivosti, ki jo diha njena osebnost. Ko upre v človeka svoje velike, temne oči z bistrim v dušo segajočim pogledom, tako mило prijazno in vendar visoko dostojanstveno, tedaj se ti srce ogreje, ker čutiš, da gori iz njih ljubezen do ljudstva in srčna želja, vsem ustreči, vsakemu izkazovati le ljubezen in pomagati, koder skeli trpljenje ubogega človeštva. Za vse se zanima in o vsem se hoče poučiti, da bi povsod storila kaj dobrega. Na dvoru, v bolnišnicah, v javni dobrodelnosti, povsod se čuti blagodejni vpliv te plemenite žene.

Nemški pesnik je dejal, da, če hočeš izvedeti, kaj je spodobno vprašaj plemenito ženo. Mi lahko rečemo: Poglej našo cesarico!

Vzorno zakonsko življenje je vir visokih čednosti, ki daje mirno presojanje najzamotanejših problemov in moralno moč za izvršitev najtežjih nalog. V razumni in ljubeči soprogini ima mož najboljšo pomočnico. Zatišje domače rodbine je vir moči, ki jo razvije mož v zunanjem življenju. Ko ona tri vogale domače hiše podpira, se moška moč svobodno in varno razvija v zunanjih borbah. Našemu cesarju je dobri Bog podelil neprecenljivo srečo, da ima ženo po srcu božjem, ki mu ustvarja tihi raj pri ljubem ognjišču domače sreče.

Visoka je naloga cesarice kot matere. V njenih rokah je bodočnost rodu. Kako hvaležni so avstrijski narodi nadvojvodinji vdovi, ki je vso skrb svojega življenja posvetila vzvišeni nalogi, da je svojega sina vzgojila v krepstnega moža, ki je na prestolu narodom vzor svoje dolžnosti se zavedaajoče delavnosti.

Mehka roka mlade cesarice matere pa ima vzgojiti vladarja bodočega rodu in vcepiti v njegovo srce vse kreposti, ki ga njej vsposobijo za to veliko nalogo. Mlada cesarica živi v svojih otrokih. S kakim ponosom kaže svojega prvorojenca, brez ozira na vezi stare etikete! Pa je lahko tudi pomorna nanje, na te zdrave, vesele in žive malčke, ki jih je radost pogledati v njihovi mladostni čilosti.

Veseli se je zopet naselilo v starodavnih zidinah dunajskega dvora, odkar v njih gospodinji mlada cesarica. Dolgo tam ni bilo cesarice. Nekaj je manjkalo. Sedaj je pa zavladala tam zopet mladost, polna upalne sreče. Črni oblaki nas obdajajo od vseh strani, a zarja boljše bodočnosti se že sveti iz srečnega domovanja, v katerem vlada naša mlada, lepa cesarica.

Sveto pismo slavi »močno ženo«, katero pridna roka umno vlada v domači hiši in njen sloves sega v daljne kraje. Taká močna žena je cesarica Cita. Sloves njenih kreposti gre po širnih pokrajinah cele države in sega daleč tudi v tui svet, ki ima sedaj zopet dokaz o mladostni, neumorni moči naše države. Tudi mi imamo v njej poročstvo srečne bodočnosti. Ko so se vsrile javne pobožnosti za dosego skorajšnjega častnega in trajnega miru, je podala cesarica lep zgled katoličanke, ki vse zaupanje stavi v božjo pomoč. Pod zlato krono in cesarskim ornatom bije Bogu vdano in ponižno srce svete Cite, katera z nebes gleda na svojo varovanko. Prestoli se majojo na desni in na levi. Mogočnjaki padajo v ničnost in zaničevanje, v kazen za svojo nenasitno pohlepnost. Avstrijski prestol pa stoji vedno trdnje in bo preživel vse druge, ker naši narodi čutijo, da imajo v njem zagotovilo velike bodočnosti. Naša mlada cesarica je s svojo čarobno osebnostjo to vez med prestolom in med ljudstvom še bolj utrdila. Duh svete Cite jo vodi po potih ljubezni in vdanosti do vseh, ki so pomoči in ljubezni potrebni.

Oni večer, ko je umrl pokojni cesar Franc Jožef I., so bili ob smrtni postelji zbrani člani cesarske rodbine v molitvi. Bil je velik trenutek. Cesarska oblast z vladarskimi dolžnostmi je prešla na mladi par, ki je klečal ob mrtvem trupu velikega moža, kateri je s tem trenutkom iz sedanjosti prestopil v zgodovino prošlosti. Drugo jutro navsezgodaj sta cesar Karel in cesarica Cita pristopila k svetemu obhajilu. To je bilo njuno prvo vladarsko opravilo.

Posvečen je bil prvi dan te nadepolne vlade. Božji blagoslov jo spremlja brez prestanka do srečnega uspeha!

In pred nekaj leti je prišel mlad nadporočnik v Bohinj in je naprosil tam domačega duhovnika, naj drugi dan mašuje pri svetem Janezu, »ker bi njegova soproga bila rada pri sv. maši«. Tako se je zgodilo. Gospod nadporočnik se je zahvalil, a nihče ni vedel, kdo je bil. Pozneje se je izvedelo, da bil prestolonaslednik z nevesto — na ženitovanjskem potovanju.

Taka je naša cesarica. Ohrani Bog jo v cvetu! Njeno ime bo blagoslovljeno med narodi monarhiije.

Ob prvem godu cesarice Cite.

Ko se je leta 1911, mladi nadvojvoda Karel Franc Jožef poročil z 19letno parisko-burbonsko princezino Cito, pač nismo slutili, da bomo mladi zakonski par že tako zgodaj videli na cesarskem prestolu. Saj je bil vmes še neposredni prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand s svojo soprogo vojvodinjo Zofijo Hohenberg, ki sta bila v najboljših letih in našim srcem tako mila. Zato prebivalstvo te poroke ni s takim sijajem sprejelo, kakor na primer svoj čas poroko cesarja Franca Jožefa I. z »Rožo iz Bavarske« — princezino Elizabeto ali kasneje poroko cesarjeviča Rudolfa z belgijsko princezino Štefanijo. In novoporočenca sama — vsaj zaenkrat — očitno nista kar nič mislila na vladarsko moč in cesarski sijaj in se z neko otroško brezskrbnostjo in preprostostjo vdala svoji mladi sreči. Prav to in pa njuna globoka vernost, ki sta jo pokazala ob vsaki priliki, jima je pa iz vsega početka pridobila simpatije avstro-ogrskih narodov. In te simpatije so stalno rasle, čim se je jel kazati božji blagoslov nad tem zakonom ter so druga za drugo prihajale vesti o veselih dogodkih v družini nadvojvode Karla Fran Jožefa. Posebno Cita, ta milorocna mlada žena s čudovitimi očmi, iz katerih sije nebeška blagost in najgloblje razumevanje za človeško bol, s plemenitimi potezami in čelom, nad katerim se nevidno vije krona veličanstva — ta mlada žena z detetom v naročju si je docela osvojila naša srca. Kdo bi se tudi mogel upirati čaru teh oči, tega obraza, te preproste vzvišenosti in vzvišene preprostosti, ki diha iz Citine plemenite ženske osebnosti!

Vendar moramo odkritosrčno priznati, da se do nedavna vsi skupaj nismo prav zavedali vrednosti, ki jo je božja Previdnost naklonila avstrijskim narodom v mladem prestolonasledniškem paru. Še le tedaj, ko sta Karel in Cita po božjem naključju takoj za Francom Jožefom zasedla habsburški prestol in je na uho avstrijskih narodov kmalu udarila prva blagovest miru z najvišjega mesta, ko je začela véti po državi nova sveža sapa, prijazna ljudstvu in bratstvu narodov v mejah monarhije in zunaj nje — še le sedaj vemo, kaj imamo v cesarju Karlu in cesarici Citi:

V najtežjih dneh, ki jih je kdaj preživljala domovina in širni svet, sta Karel in Cita zasedla habsburški prestol, zasedla resno in tiho, brez hrupnih slavnosti in sijaja, kakor se prevzame sveta in težka dolžnost. Sploh smo ju bili vajeni videti dole le v izvrševanju resnih in težkih dolžnosti: Najprej pretresljiva smrt Frana Ferdinanda in Zofije; s tem se je sicer Karlu in Citi odprla neposredna pot do prestola. Toda ne eden, ne drugi ne misli na to, marveč čutita oba le krutost te smrti in mladi prestolonaslednik spremlja pokojnega strica in njegovo blago soprogo na zadnji poti v Arstetten. Nato je prišla šiba svetovne vojne. Nadvojvoda Karel Franc Jožef hiti po cesarjevem nalogu z bojišča na bojišče, prinaša junaškim četam cesarske pozdrave in odklovanja, jih hrabri in ogreva; kasneje dobiva vedno obširnejša poveljstva, osebno prisostvuje krvavim, zmagovitim bitkam, spoznava sinove vseh raznočinskih narodov, njih ljubezen do domovine, njih junaštvo, njih žrtve, njih trpljenje. In v njegovem srcu se vname hvaležnost in ljubezen do vseh, do vseh brez izjeme. Tako se pripravlja na svoje bodoče poslanstvo, tako se v njem poraja ena velika misel, ena vroča želja: Mir.

Kaj pa med tem njegova mlada žena? To, kar vse dobre žene v državi: skrb za dom in otročiče, skrb in se boji za soprogo na bojišču, svojo ljubezen in skrb pa razteza tudi na bedne in potrebne: obiskuje ranjence, tolaži jih in obdaja; posebno so ji pri srcu tisti vojaki, ki so bili ranjeni v bitkah, katere je vodil njen soprog Karel; k tem se pelje prav na fronto in se ne straši nobenih težav, nobenih neprijetnosti, ki jih v obili meri nalaga tako potovanje. Potem se z veliko vnemo udeležuje dela za zapuščeno mladino, iz vseh sil pospešuje skrbstvo za revno prebivalstvo in kjer se moli za blagor domovine in skorajšen mir, jo najdemo vselej na prvem mestu. Izkusila je tudi to, da v težki uri, ko je dala novemu detetu življenje, ni imela v bližini ljubljene soproga, ki se je mudil na bojišču. Tako je tudi ona vse globlje spoznala vojno gorje, potrebe ljudstva in veliko odgovornost, ki je zvezana z vladarsko častjo. Tako se je tudi ona pripravljala na bodoče visoko dostojanstvo v trdi, pa najboljši šoli: v šoli življenja.

In že je bila ura, ko je ugasnila lučka cesarja Frana Jožefa, in Karel in Cita sta postala dediča njegovega prestola. Kako sta se obnašala to, zanju tako veliko uro? Skromno, resno, krščansko. V solzah in iskreni molitvi se cele ure mudita ob mrtvem trupu pokojnika, ki sta mu bila vedno tako zelo pri srcu. In potem ju vidimo iti za pogrebom starega cesarja. Ne kot nad vse državljane vzvišeni novi Veličanstvi, marveč kot odkritosrčno in globoko žalujoča najbližja sorodnika. Srca vseh očividcev je posebno ganil pogled na mlado ce-

sarico Cito, tako vzvišeno v svoji žalosti, a njej ob krilu mali prestolonaslednik Fran Jožef Oton. Od prvega trenutka nič hladno odbijajočega, marveč neprikrito toplo in globoko človeško čustvovanje. Kaj čuda, da so se zlasti čustveni Dunajčanje, ki imajo cesarsko družino v svoji sredi, takoj vneli za novo cesarico in ji takoj prvi hip poklonili velik del tiste nepopisne, vznesene ljubezni, s katero so narodi obdajali nezabno Elizabeto.

Pa ne samo Dunajčanje, marveč vsi narodi Avstrije so se z radostjo oklenili mile nove cesarice, ki ima toliko sorodnih potez s plemenito pokojno cesarico. Tudi njen značaj ni značaj kake Elizabete angleške ali Katarine II., tudi ona ne hlepi po zunanjem sijaju in oblasti, tudi njej so tuje diplomatske in politične spletke. S tem pa ni rečeno, da bi bila nova cesarica slepa in gluha za politične razmere in dogodke v državi. Ne, in recimo zraven: hvala Bogu, da ne. Cesarica Cita pač tudi politiko pozna in jo mora poznati, toda pri tem se ne da voditi od zvijačnih, sebičnih enostranskih namenov, marveč edino le od svojega naravnega čuta za pravičnost, od svoje ljubezni do ljudstva, od želje, da bi skoro zasijal blaženi mir, katerega blagodat naj bi v črni meri uživali vsi narodi v državi, kakor tudi vsi doprinašajo žrtve in trpe pomanjkanje.

V prvi vrsti pa smemo že danes trditi, da smo dobili Avstriji v cesarici Citi odločno in očito socialno mislečo in čutečo vladarico. Spominjamo na njeno velikopotezno akcijo »Za otroka«, na njeno osebno udeležbo pri raznih drugih socialnih podjetjih in prireditvah, na njeno delovanje za ranjence in invalide, ko nastopa med njimi strogo demokratično, odklanjajoč vsak oficijelni sprejem, vsako sijajno spremstvo. Dunajčani tudi ne bodo pozabili, kako so letošnjo zimo v največji stiski vozili zanje premož dvorni in vojaški konji in avtomobili; da se je to zgodilo na nuno prošnjo cesarice Cite, je javna tajnost. Ravno tako gotovo je, da se je rodil veliki socialnopolitični program avstrijske vlade v prid revnejšim slojem, ki se pravkar uresničuje, pod posrednim vplivom cesarice Cite. Zares, za piclega pol leta, odkar imamo novo vladarsko dvojico na prestolu, dokazov dovolj za resno socialno mišljenje.

Ljubezen do bednih in trpečih ali lepo po naše povedano: krščanska ljubezen do bližnjega je globoka poteza v Citinem značaju. To in pa z njo zvezana pristna, neprisiljena skromnost in preprostost se krasno ujema z njenim imenom: Cita. Saj je tudi sv. Cito, njeno krstno patrono, v življenju skromno dekle, posebno odlikovala goreča, požrtvovalna ljubezen do bližnjega in velika ponižnost. Bistvena razlika je le v tem, da zasleduje cesarica Cita v dobrotelnosti vedno tudi širše socialne cilje. Ni ji dovolj, da revežu enkrat pomaga z denarnim podporo, marveč stremi za tem, da mu na socialen način za vedno zagotovi obstanek.

Kot mati in vzgojiteljica je cesarica Cita podobna veliki Mariji Tereziji. Kakor ta velika cesarica smatra tudi ona materinske dolžnosti za sveto nalogo, katere ne more in ne sme prepustiti tujim rokam. Tudi ona se zaveda, da za vzgojo svojih otrok ni odgovorna samo Bogu kakor vsaka mati, marveč tudi narodom monarhije, katerih usoda bo svoj čas prešla v roke njenega prvorojenca. Cesarica Cita osebno neguje in vzgaja svoje otroke kot najvzornejša krščanska mati. Pa tudi gospodinjstvo ji nikakor ni tuje poprišče, tudi pridnost in gospodinjstvo skrbnost je podedovala po svoji krstni patroni. Ko je v prvih letih svojega zakona spremljala svojega moža kot navadnega častnika po raznih garnizijah, je imela kot »častniška soproga« dovolj prilike, te svoje lepe lastnosti udeleževati. Pa tudi kot cesarica se ni odrekla gospodinjstvom skrbem in dolžnostim.

To bi bila v glavnih potezah slika cesarice Cite. Vendar nam postane ta slika še vse milejša in mnoga poteza še vse izrazitejša in jasnejša, ako se seznanimo z okoliščinami in razmerami, v katerih je ta krasno duhteča roža vzklila in dorasla. O tem v naslednjem.

Rojena je bila princezinja Cita dne 9. maja 1892. kot hčerka vojvode Roberta Parmškega in njegove druge žene vojvodinje Marije Antonije v vili Pianore pri Viareggio. Rojstna hiša Citina leži sredi rajsko-lepe okolice vzhodnega italijanskega Primorja, proti jugu široko odprta vonjavemu tropičnemu zraku, proti severu zavarovana pred ostrimi vetrovi. Nad to blagoslovljeno pokrajino se vse leto smeje južno solnce in princezinja v svojih otroških letih ni poznala zime. V maju, v cvetju in solncu je bila rojena in je odrasčala. Kaj čuda, da se je tudi njena duša navzela solnca in cvetja, kaj čuda, da je njen značaj tako solnčen, tako vesel, tako lep, tako blag, tako privlačen za vse, ki pridejo v njeno bližino!

Vroče poletne mesece je vojvodska družina preživljala redno v gradu Schwarza pri Dunajskem Novem mestu, ki ga ob-

daja prekrasen park in veličastna gorska narava. V obeh gradovih vojvodske burbonsko-parmske družine je zbranih pre mnogo dragocenih umetnin; tako hrani n. pr. domača kapela v vili Pianore Murillovo Madonno, dalje križ, posnet po križu sv. Luke in čudovite reliefe Benvenuto Cellini. Tako je imela bodoča cesarica že od prve mladosti dovolj prilike, da vzljubi plemenito lepoto, čut, ki vladarici posebno pristojna in ki v toliki meri diči cesarico Cito.

Pa ne samo za spoznanje lepega, marveč tudi — in to v prvi vrsti — za spoznanje resničnega in dobrega je bilo iz vsega početka za Cito kar najbolje preskrbljeno. Kako globoka krščanska zavest je prevevala Citine stariše, kaže že dejstvo, da so dali svoji novorojenki kot glavno krstno ime ime ponižne, a vzorne božje služabnice sv. Cite. Pač je dobila novorojenka razen tega še imena: Marija Mišlosti, Adelgunda, Mihaela, Rafaela, Gabriela, Jožefina, Antonija, Lujiza, Agneza, toda glavno ime je bilo Cita! in so jo vedno tudi le s tem imenom klicali. Kako zelo vredno se je izkazala tega imena, smo že videli in bomo čuli še kasneje.

Princezinja Cita je bila že v najzgodnejši mladosti polna vesele živahnosti. Govoriti se je učila v mehke Dantejevem jeziku in ko je bila stara deset mesecev, je znala že kar lepo čebljati. Na gradu Schwarza je že v drugem letu pobrala dokaj nemških besedi in ni bilo dolgo, ko je tudi nemščino gladko govorila. Razen tega se je princezinja Cita učila tudi francoščine in angleščine, katera jezika poleg italijanščine in nemščine popolnoma obvladuje. Tudi latinski jezik pozna. Kot nevesta in soproga avstrijskega prestolonaslednika se je pridno učila madjarščine in češčine in si oba jezika izredno dobro prilastila.

Markeza Maria Dalla Rosa, ki je bila pomočnica parmske vojvodinje pri vzgoji otrok, pripoveduje mnogo ljubkega iz otroških let princezinje Cite. Dete je bilo izredno živahno in ljubeznivo ter umsko razvito. Nekoč so se peljali iz gradu Schwarza na izprehod; naenkrat zapazi bona, ki je imela 13mesečno Cito v naročju, da je otrok — bos. »Za božjo voljo, kje so pa čevlji in nogovice,« se začudi dekle. »Doli sem jih vrgla, iz kočije — sem rajše bosa!«

Vojvodska hiša je bila bogato oblagodarjena z otroci. Citi se torej ni bilo treba dolgočasiti v prisiljeni družbi odraslih, ki otroku nikdar ne more nadomestiti veselja, ki ga ima v družbi vrstnic in vrstnikov. Vojvodski otroci so se velikokrat igrali vojake ter je imel vsak svoj vojaški čin. Toda Cita se ravno te igre ni hotela nikoli udeležiti, češ: »Ne, jaz nočem biti vojak, jaz bom samo mamica!« Najraje je imela svoje punčike, ki jih je skrbno oblačila, jih učila, polagala k počitku itd. Parkrat so vojvodski otroci starišem za god prirediteli majhne predstave in vsakokrat je imela petletna oziroma sedemletna Cita daljšo vlogo, ki jo je prav dobro rešila.

Že na vse zgodaj se je na princezinji Citi začela kazati nenavadna milosrčnost, ljubezen do ubožcev in trpinov. Že kot majhna deklica jih je začela obiskovati in jim nositi darove, zlasti kose obleke, katere je bila sama sešila. Nekoč si je Cita za god želela šivalnega stroja, da bi mogla na njem šivati za svoje revne varovance. V Pianore je domače prebivalstvo zelo ljubilo malo princezino Cito, ki je vsakogar izmed njih poznala po imenu in se z njim tako ljubko in podomače pomenila. Na izprehodu je rada koga nagovorila, povprašala po njegovih domačih in ako je slišala, da je ta ali oni bolan, pa nima zdravnika in zdravil, je hitela domov k materi, ji povedala, kar je zvedela in srčno prosila za pomoč revnemu bolniku.

Zelo lepo se je pripravila Cita na prvo sv. obhajilo, kar je značilno za vse resnično blage, velike značaje. Stara je bila tedaj deset let. Že preje pobožna, se je poslej še resnejše prizadevala, da bi se poboljšala v svojih malih napakah.

Po naravi ljubezniva in uljudna, zelo nadarjena in polna vneme za delo, je princezinja Cita zelo olajšala nalogo svojih vzgojiteljev. Družinsko življenje v vojvodski hiši je bilo vzorno in je vtisnilo Citinu značaj neizbrisni pečat. Z vzgojo otrok se ni pečala samo vojvodinja, marveč tudi vojvoda, ki se je po več ur pripravljaj ob knjigah na poučne pogovore, ki jih je vodil z otroci.

Leta 1902, je morala princezinja Cita dati slovo solnčnemu domu in oditi k nadaljni vzgoji in izobrazbi v zavod salezijank v Zangbergu na Zgornjem Bavarskem. Ta zavod je namenjen plemiškim hčeram in je vzgojil že dokaj princezinj. Duh, ki veje v njem, spaja moderne ideje z neminljivimi krščanskimi načeli in dosega najboljšo uspehe. Tu je dovršila princezinja Cita petrazredno meščansko šolo in se posebno temeljito in obsežno seznanila z literaturo in zgodovino umetnosti. Tu se je pa učila tudi vseh ročnih del, ki so po-

¹ Italijani pišejo Zita, izgovarjajo pa Cita ali Sita. Svoj čas je beseda »zita« pomenila dekle, kakor pri nas »krščanica«; sedaj se v tem pomenu rabi le pomanjševalna oblika »zitella«.

trebna v gospodinjstvu. Kakšnega duha je bila mlada princezinja, kaže dejstvo, da se ji je posebno priljubilo krpanje perila in da je tudi kasneje z veseljem popravljala perilo in krpala nogovnice. Da, princezinja Cita se ni bala umazati si rok niti v kuharski umetnosti in v gradu Schwarzau je svojim mladim gostom rada postregla z jedmi, ki jih je lastnoročno pripravila.

Ob sebi se razume, da se je učila princezinja Cita tudi glasbe ter je dobra poznavateljica te umetnosti. Vendar je zanimivo, da princezinja glasovirja ni posebno ljubila, tembolj pa orgle. Ko se je vrnila iz zavoda domov, je bilo njeno posebno veselje, ob nedeljah in praznikih v domači kapeli orglati pri službi božji.

Leta 1907. je zadel Cito prvi udarec, ko ji je umrl oče.

Leta 1908. je zapustila zavod salezijank, kjer je živila toliko čistega deklškega veselja, kjer so se njene prirodne čednosti tako lepo razvile in utrile, kjer je sklenila toliko milih prijateljskih zvez, katerim je ostala zvesta tudi kot cesarica. Recimo brez strahu: Cesarica Cita je najlepši dokaz, koliko je vredna samostanska vzgoja, proti kateri imajo nekateri toliko povedati.

Princezinjo Cito je sedaj vodila pot na otok Wight v Rydu, da dovrši nauke. V tem samostanu je preživela kot redovnica zadnja leta svojega življenja Citina stara mati, vdova portugalskega kralja dom Miguela I. Tu pa je našla princezinja Cita tudi svojo starejšo sestro princezinjo Adelajdo, ki je bila leta 1907. preoblečena in je dobila kot redovna sestra ime Marija Benedikta. Lahko si mislimo, da je našla princezinja Cita v samostanu topel sprejem. Tu se je končno pripravila za vstop v življenje.

In življenje je že čakalo nanjo. Komaj je napravila prvi korak v svet, že ji je stopilo nasproti v osebi mladega avstrijskega prestolonaslednika nadvojvode Karla Franjožefa. Srečala sta se prvič v Franzensbadu pri nadvojvodinji Mariji Annunziati. Najbrže je v njunih srcih že tedaj zazvenela sladka struna ljubezni. Pa bilo kakor bilo, dejstvo je, da sta se prihodnje leto zopet videla istotam, in poslej ob različnih prilikah še večkrat in večkrat. Nadvojvodova mati je kmalu spoznala srčno nagajanje svoje sestre do mlade dražestne princezinje ter zanj potrkala pri vojvodinji Parmski. Ne zaman. Nato se je v gradu Schwarzau vršila zaroka in ravno tam tudi poroka (21. oktobra 1911).

Šele sedaj, ko poznamo tudi mladost in vzgojo cesarice Cite, vemo, kako pristno je vse na njej, kako resnično in globoko vkoreninjene so njene lepe lastnosti in čednosti, kako enoten in zanesljiv je njen značaj. Vprašamo: Kdo bi ne ljubil te žene, kako bi avstrijski narodi ne ljubili cesarice Cite?

In ta žena praznuje jutri svoj prvi god kot cesarica. Cesar Karel je ukazal, naj se praznuje povsodi s slovesno službo božjo, šolska mladina pa imej prost dan. To se je zgodilo. Zgodilo se je pa še mnogo več: Njen god praznujejo milijoni src zvestih državljanov, ki vidijo v njej prvo ženo in mater v državi, katerim je vtelešeni ženski ideal, ki pa zro k njej tudi kot k naravnim posrednicem med njimi in vladarjem, kot k dobremu angelu, ki čuje nad vladarjem in njegovimi. God sv. Cite, za katerega doslej skoro vedeli nismo, je postal mil in drag praznik vsem avstrijskim narodom.

Tudi Slovenci — in mi še prav posebno — se iskreno radujemo prvega godu premile nam cesarice Cite. Saj nas z njo veže tesna vez: Cesarjevič Oton po naših 17. letih. Želimo si sreče, da bi jo smeli kdaj v lepših dneh pozdraviti na svoji zemlji, v svoji sredi, kakor smo leta 1856. imeli med seboj vzvišeno, nezabno Elizabeto, in to ravno za njen god, katerega je praznovala v Ljubljani. Bog nam kdaj nakloni to srečo! Njenemu Velikanstvu presvetli cesarici Citi pa k prvemu godu naš iskreni: Bog ohrani, Bog obvaruj!

H godu spadajo tudi cvetice. Povijmo še mi šopek in položimo ga k nogam prejasne gospe na cesarskem prestolu, da tako primerno zaključimo svoje vrstice.

Naša cesarica silno ljubi cvetice; mnogo ljubi so ji nego dragulji. Temu se ni čuditi, saj je zrasla sredi večnega južnega cvetja in se prepajala z njegovo vonjavo, z njegovo lepoto. Ljubi vse cvetice, vendar so ji najdražje plemenite, kraljeve vrtnice in milonežne vijolice. Kar se tiče barve, je cesarici najljubša bela barva; beli španski bezeg in svetle orhideje so stalni okras cesarskih soban.

Ko je leta 1912. tedanja nadvojvodinja Cita povila prvo dete, ji je nosil mladi soprog vedno nove kite cvetja. Ko si je nekdo dovolil opazko, da tako močno dišeče cvetice v spalnici niso priporočljive, je mladi mož poslej sam hodil rezat cvetice; vsako je pa preje poduh, češ: »Prepričati se moram, če cvetice za mojo ženo preveč ne diše.«

Povsodi, kjerkoli domuje cesarska družina, so vrtni prepolni najzlahnejših cvetic: V Schönbrunnu, na dvoru, v Hertzendorfu itd. Povsodi goje sedaj obilo vrtnic in vijolic, pa beli španski bezeg in svetle orhideje. Mi pa želimo:

Cvetja, najlepšega cvetja na življenja pot cesarici, nasuj dobrotno nebo!

„St. 17.“

»Domoljubov« pesnik Vid Ambrožič poje:

Sedemnajst, številka draga
Janezov, sinov Triglava;
polka našega, ki zmaga
diči ga in čast in slava!
On v tej vojni je krvavi
zaslovel po vsej državi.
Dober je Moskalu znanec;
ve kak vdariti zna Kranjec! —
Groza in trepet je Laha;
smrt za njim gre, kjer on maha!
Rodne zemlje zvesti stražnik
smrten njemu je sovražnik,
ker po rodni grudi njega
vroče ljubljene zdaj sega.
— To se boš polentar vrezal!
Pomnil boš, kedaj si drezal
v naše miljeno nam gnezdo;
Vrag te vzel bo s tvojo zvezdo!
Ta, ki s Kranjcem se poskusi,
pipcev nikdar več ne brusi,
zadnjič kahal je polento!
Mi ti že pokažemo
tvojo »terro irredento«,
vročo kri vtlačimo!
Kranjsko pest in domačijo
bodeš pomnil, »caro mio«,
polk železni slavnoznani
boš poznal i ti, Taljan!
— Prišel je celo na Dunaj
glas o polku, ki si zunaj
v bojni črti že tri leta
lavorjeve vence spleta.
Cesar sam ga je proslavil:
za lastnika mu postavil
svojega prvorojenca!
On je, kateri se edini
zove po njegovem sinu!
S tem počastil je Slovence,
s tem proslavil celi narod!
— V vojni, v miru kranjski Janez
zvest mu, vdan bo kot dandanes!
Živel polk »Cesarjevič«
nam ponos, sovragu bič!

Vide.

Naša vada se odpovedala osvojevalni politiki.

Dunaj, 25. aprila. (Kor. ur.) Pod nadpisom: »Odgovor socialni demokraciji objavlja jutrišnji »Fremdenblatt« uvodnik, ki izvaja:

Listi poročajo, da so se avstrijski, ogrski in nemški socialni demokrati po lastnem nagibu zbrali, ker žele, da pripomorejo h koncu svetovne vojske, da se posvetujejo o vprašanju, če bi mednarodni socialistični posvet pospešil stvar miru in zgladil pot, da bi se sklenil mir.

V zvezi na posvete v Berlinu je vprašala nemška socialna demokracija v »Internationale Korespondenz« nemško vlado, če je pripravljena, da se uradno odpove aneksijam.

V resoluciji, ki so jo bili sklenili v Berlinu s pritrdilom zastopnikov iz Avstrije in iz Ogrske se je označilo za najvažnejšo dolžnost stranke, naj se vlade jasno odpovejo vsaki osvojevalni politiki. Izjava o tej točki bi bila prav za prav odveč, ker je v raznih izjavah avstrijske vlade že odgovorila, na kar se želi odgovor. Če pa želi javnost novo izjavo, se ji lahko odgovori: **naša monarhija ne zasleduje nasproti Rusiji absolutno nobenih agresivnih načrtov in tudi ne namerava, da bi se njeno ozemlje na račun Rusije razširilo.**

S socialno demokratske kakor tudi z vsake druge strani se bo gotovo pripoznalo, da je govorila avstrijska vlada popolnoma odkrito in prostodušno brez vseh ovinkov. Inozemstvo naj glede na stališče avstrijske vlade ne misli, da je v tem znamenje slabosti, kar s tem izrecno konstatiramo, da sovražno časopisje, ki hoče učinek naše mirovne izjave prekrizati in njen smisel potvoriti, to obhodu dežela sporazuma rado predstavlja za dokaz, da ponehava naša odporna moč. Narodi, ki se bore proti nam, bi se usodno motili, če bi takim razmotiranjem verovali. Vedno in zopet smo naglašali, da vodimo obrambno vojsko, katero bomo toliko časa nadaljevali, dokler ne bomo dosegli svojega smotra, ki obstoja v tem, da ustvarimo varnost našemu bodočemu ob-

¹ Zvezda je znak Italije; vsak vojak jo nosi pod vratom.

² »Terra irredenta« = neodrešena zemlja.

³ »Caro mio« izg. Karo mijo = dragi moj.

stoju.

Odločeni smo ne le, da prebijemo, marveč tudi vojaško in gospodarsko smo krepki dovolj, da izvajujemo boj in da premagamo sovražnike, ki nam ga vsiljujejo. Mir smo ponudili, ker bi radi nekoristno klanje ljudi preprečili in ker hočemo vse storiti, da ohranimo dragocena življenja ljudi, ki jih bo morala še pogoltniti vojska, če se bo nadaljevala.

Socialnih demokratov nismo ovirali, da lahko govore na mednarodnem strankarskem shodu o miru. Nasprotno, kolikor nam je bilo to mogoče, smo uravnali pot temu posvetu. Monarhistična Avstro-Ogrska, ki se baje nazadnjaško vlada, in politično »baje« tako zaostala Nemčija sta svojim socialnim demokratom dovolili, da smejo vun in da govore o miru, ko je še dozdej dvomljivo, če bo svobodna Rusija zastopnikom svoje socialne demokracije dovolila, da smejo na posvet in ko je še dvomljivo, če bosta to dovolili Anglija, ki se izdaja za najvišjo predstavateljico vseh demokratičnih načel, in republiška Francija.

Vladna izjava o parlamentu.

Dunaj, 25. aprila. (Kor. ur.) Vlada je sklenila sklicati parlament dne 30. majnika. V prvi vrsti bo naloga parlamenta razpravljati o vprašanjih prehrane in o gospodarskih v zvezi z vojno stoječih zadevah. Na dnevnem redu parlamenta bodo tudi socialna in državno-finančna vprašanja, kakor tudi za bodoče delovanje parlamenta delazmožen načrt, na podlagi katerega bo stopila vlada v dogovor s posameznimi strankami. Ravnotako se bo uvedla olajšava politične cenzure. Vlada upa, da bo našla za svoja prizadevanja, ustvariti v časih največje politične napetosti in največje zaposlenosti vseh državnih in ljudskih sil, vse potrebno ne samo za sedanjost, ampak temelje za skupno sodelovanje vseh narodov v Avstriji tudi za bodočnost, podporo v parlamentu. Vlada vztraja neomajno na ciljih, katere si je postavila. In to posebno ureditev potrebam države in njene uprave primernih jezikovnih vprašanj, kakor tudi ureditev uporabe jezika in posebnih upravnih naprav, v kolikor se smatra to za potrebno. Vlada bo zasledovala te zadeve v vsem obsegu z vso odločnostjo. Glede vprašanj, ki spadajo v delokrog državnega zbora, bo stopila vlada, da ustvari podlago za svoje postopanje, v dogovor s strankami in skupinami zbornice tozadevne predloge. Z ozirom na zadev, ki se nanašajo na ureditev na Češkem, smatra vlada za podlago cesarsko lastnoročno pismo, z dne 26. julija 1913, ki pravi, da se bo vlada v svrhu zagotovitve podlag te ureditve poslužila zbornice s sodelovanjem izkušenih in izvedenih mož, in na tej podlagi bo uredila svoje postopanje. Sedanja vlada, ki smatra te odredbe za nujno, neodložljivo potrebo našega državnega življenja, bo postopala v smislu intencij cesarskega lastnoročnega pisma. Da uresniči vsebino cesarskega lastnoročnega pisma z dne 4. novembra 1916 — glede galskega kraljestva, bo šla vlada z vso resnostjo na delo. Razume se, da si bo prizadevala, da uresniči zbližanje obeh v Galiciji prebivajočih narodov.

Novi angleški napadi pri Arrasu odbili.

Kljub temu, da novi angleški prodiralni poskus pri Arrasu ni uspel, se sovražni napadi tam še srdito nadaljujejo, čeprav je zaenkrat prišlo do napada na široki fronti samo južno od Scarpe, med tem ko se severno od reke bojujejo le za vas Gavrelle (severovzhodno od Arrasa).

Iz vojaškega razmotrivanja k generalštabnemu poročilu: Angleži so tudi včeraj zaman nadaljevali svoje prodiralne poskuse v smeri proti Doudi-Cambrai. S kako silo so napadli in koliko izgub so morali imeti pri tem napadu, nam najbolj pove dejstvo, da so Nemci pri Guemappe ujeli angleške vojake, ki pripadajo devetim različnim divizijam.

Nemci so napravili več protinapadov, ki so uspeli. Branijo se vseskozi aktivno.

Ob Aisni je zopet oživel topovski boj kot priprava novih francoskih navalov. Bojni odmor, ki se je pričel 21. t. m., se bliža svojemu koncu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. aprila. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Na bojišču pri Arrasu se od včeraj zjutraj bojujejo za vas Gavrelle; severno

Scarpe sovražnik sicer ni ponovil svojih napadov.

Popoldne se je vnel nov boj južno nizave Scarpe na obeh straneh ceste Arras-Cambrai. Angleške divizije so vodili čez Monchy-Vaucourt na napad v široki bojni črti v gostih črtah. Angleški naval se je povsod zrušil z najtežimi izgubami za sovražnika v ognju in s trdim bojem moža z možem. Posadke jarkov in letalci pehote javljajo o 23. aprilu, da leži pred bojno črto nenavadno visoko število mrtvih in ranjenih Angležev. Ujela je naša pehota ob protinapadih 660 mož.

Naše naskakovalne čete so vdrle dne 23. t. m. blizu obali po učinkujoči pripravi v sovražno postojanko; vrnilo so se z 21 ujetimi Francozi in s 4 zaplenjenimi strojnimi puškami. Na predpolju naše bojne črte severovzhodno St. Quentin so se 23. in 24. t. m. vneli boji; sovražniku smo zadali krvave izgube, vzeli smo mu tudi ujetnike.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Boj s topovi je v nekaterih odsekih bojne črte pri Aisni in Champagni postal zopet močnejši. Sunki Francozov pri Hutterbisse Fe pri Beumontu in zahodno Suippe niso uspeli. Za sovražnimi črtami smo opazovali živahen obrat; tja smo z dobrim učinkom streljali.

Bojna skupina vojvoda Alberta.

Položaj se ni izpremenil.

× × ×

Angleži in Francozi so izgubili 23. t. m. vsled napadov v zraku 20 letal in 1 pritrjeni zrakoplov; 24. april jih je stal 19 letal med njimi 16 v zračnih bojih, 3 so bili sestreljeni z zemlje. Poročnik Bernot je sestrelil svojega 20., 21. in 22. sovražnika. Ko smo izvajali naše protisunke pri vasi Gavrelle, je letel stotnik Zörer, poveljnik varstvene skupine, pred pehoto 150 m visoko naprej; iz svojega letala je obstreljeval s strojno puško angleške črte.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. aprila zvečer. Uradno:

Angleži so napadli trikrat pri Arrasu na južnem bregu Scarpe severno Monchy. Dvakrat so bili tam z velikimi izgubami za nje odbiti.

Ob Aisni in na bojni črti v Champagni se položaj ni izpremenil.

Francosko uradno poročilo.

24. aprila ob 3. popoldne: Naše topništvo je pri Saint Quentinu in pri Oise z dobrim učinkom obstreljevalo sovražne baterije. Naše zelo delavne proizvedovalne čete so privedle ujetnike. Dva nemška proizvedovalna oddelka, ki sta poizkušala, se približati našim črtam v smeri proti Tancourtu, smo odbili z močnimi izgubami za nje. Besen boj s topovi pri Hurtebise in pri Craonne. Posamni boji so omogočili, da smo napredovali in izboljšali svoje postojanke na visoki planoti Chemin-des-Dames in v smeri proti Iuvincourtu, kjer smo pregnali nemško stražo. Severovzhodno Reimsa smo izjalovili dva presenetljiva nemška napada; nekaj mož smo ujeli.

V Champagni boji z ročnimi granatami, nekaj mož smo ujeli. Uspešno smo obstreljevali sovražne prometne ceste. Pri Eparguesu je vdrl naš proizvedovalni oddelek v nemške črte. Vrnili se je z ujetniki. Več baterij smo uničili. Z ostale bojne črte se nič ne poroča.

Angleško uradno poročilo.

23. aprila zvečer. Podnevi so se močno in vztrajno bojevali na obeh bregovih Scarpe. Vzeli smo važne sovražne postojanke. Dan je bil v znamenju mnogih besnih sovražnih protinapadov z zelo težkimi izgubami za sovražnika. Vzeli smo vas Gavrelle in sovražne obrambne naprave v širini dveh milj in pol južno vasi do Roexa. Števila ujetnikov še nismo dognali, a jih je veliko nad 1000. Napredovali smo tudi jugozahodno Lensa in pri reki Souchez.

Močno smo včeraj delovali v zraku, naša letala so sploh uspevala. V zračnih bojih smo razbili šest nemških letal, ki so padla; 15 smo jih prisilili, da so morala izven naših črt na tla. Sovražna skupina osmih strojev sta napadli 2 naši letali, ki sta sestrelili dve sovražni letali, tretje pa prisilili, da se je moralo izven naših črt izpustiti na tla. Poleg letal, ki smo jih uničili v zračnem boju, so naši topovi sestrelili še eno nemško letalo. Dalje smo včeraj uničili 7 pritrjenih zrakoplovov. Mi pogrešamo 4 naše stroje.

24. aprila popoldne. Trd boj se je nadaljeval sinoči in v odmorih celo noč na celi bojni črti od Croisillesa do severno Gavrelle. Sovražnik je trajno ponavljal z veliko odločnostjo svoje protinapade; na izgube ni gledal. Postojanke, ki smo jih bili včeraj vzeli, smo držali. Dalje smo napredovali vzhodno

Monchy-le-Preux in pri Roexu. Uspešno smo odbili posebno besen sovražni napad na vas Gavrelle. Število ujetnikov presega že 1500 s 30. častniki.

Južno ceste Bapaume-Cambrai smo pridobivali ponoči ozemlje na široki bojni črti vzhodno Epéhy, dosegli smo prekop Saint-Quentin pri Vendhuille. Severno od tam smo vzeli vasi Villers-Plouich in Beaucamp; ujeli smo tudi več sovražnikov.

Iz bojov na Francoskem.

Berlin, 25. aprila. (K. u.) Z obali smo 24. t. m. obstreljevali sovražnega pregalca podmorskih čolnov z dobrim uspehom. Ogenj naših topov je uničil lopo sovražnih letalcev pri Nieuportu. Z velikimi izgubami za sovražnika smo odbili zgodaj jutraj napad Angležev 20 km severnozahodno St. Quentin na predpolju naše črte Beauchamps — Villers — Plouich. Po novi najmočnejši pripravi s topovi smo prepustili sovražniku oba navedena kraja. Na predpolju Venahuille se nam je posrečilo, da smo zopet zasedli črto naših straž; privredili smo tudi ujetnike. Dalje smo zasedli z živahnimi boji na predpolju Ascension Ferme in Maison Rouge, Zahodno Le Verguiera in južno St. Quentin so manj živahno streljali s topovi. Ob Aisne so s topovi močnejše streljali.

Pred tretjim napadom v Franciji.

Rotterdam, 25. aprila. »Daily Chronicle« javlja iz Francije: Kratek odmor v bitki pripravlja tretji napad zaveznikov, ki imajo zanj za bojno črto pripravljenih dovolj ljudi in topov. Javnost se pa mora pripraviti še na večje žrtve ljudi, kakor dozdaj, da bodo zmagali.

Italijani o bojih v Franciji.

Lugano, Italijani pišejo o bojih na zahodnem bojišču precej poparjeno. »Corriere della sera« opozarja, naj ne pričakujejo, da bodo v odprti bitki odločilno zmagali. Nemci so zdaj prišli v svoje obrambne postojanke. Angležem in Francozom ne bo drugega preostalo, kakor da bodo morali pritiskati na nje.

Zakaj ni Rusija pomagala Francozom in Angležem.

Frankobrod, Iz Petrograda: Brusilov je izjavil, da je le vreme onemogočilo rusko ofenzivo, ki bi se bila morala pričeti istočasno, ko so napadli Francozi in Angleži.

Francozi pobijajo ujetnike in ranjence.

Berlin, 24. aprila. (Kor. u.) Wolffov urad poroča: Pri odbitem prvem napadu na St. Quentin dne 13. aprila so imeli Francozi dve uri zasedene nemške jarkove. Nemci so ob zopetni osvojitvi našli nemško posadko, vstevši prej popuščene ranjence, zabodeno. Ujetniki, pri katerih so našli mesarske nože, so priznali, da je bilo izdano povelje, da morajo vse ujetnike in ranjence pobiti.

Zakaj so napadli Nemci v Kanalu.

London. »Manchester Guardian« piše: Nemci so napadli v Kanalu, ker bi bili radi zasegli ladjo, s katero se je vračal Lloyd George na Angleško.

Pred uničbo francoskih premogokopov.

Genf, 25. aprila. Clemenceau izvaja: V premogokopih pri Lensu je naložena nad tisoč milijonov francoskega premoženja. Če jih Nemci uničijo, bo to za Francijo hud denaren udarec.

Samouprava Irske.

Rotterdam, 25. aprila. (K. u.) Angleški listi poročajo: Iz homerule bo izvzetih šest grofij protestantskega Ulstra; drugod bo Irska samouprava, a tudi izvzete grofije se bodo smele pridružiti ostali Irski.

Ameriški senat sklenil brambno dolžnost.

Rotterdam, 25. aprila. Iz Washingtona se poroča: Senat je s 53. proti 3 glasovom sklenil, da bo razpravljal o brambni dolžnosti.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 25. aprila. Uradno se poroča: Položaj se ni nikjer izpremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Vojska z Italijo.

Italijansko uradno poročilo.

24. aprila. V Lagarinski dolini se je včeraj artiljerijski dvoboj intenzivno nadaljeval. Iz Suganske doline se poroča o premikanjih čet za sovražno črto. Na Cordevole je v noči od 22. na 23. t. m. sovražni oddelek skušal vdreti v neko našo postojanko pri Campovedil. Napravili smo protinapad in razkropili sovražnika, ki je pustil orožje in municijo. Enaka usoda je doletela sovražni napad proti naši črti pri Gabrijah severozahodno od Tolmina. Sovražnik je imel pri tem občutne izgube. Na Juljski fronti, od Gorice do morja, precej živahno artiljerijsko delovanje. Na Krasu so naši hrabri oddelki vdrl v sovražne

obrambne naprave, nenadoma napadli in zasedli neko izpostavljeno postojanko v okolici Kostanjevice; branilci so ujeti.

Ministrski svet v Rimu.

Lugano, 25. aprila. »Corriere della Sera« poroča: Včeraj se je vršil ministrski svet, katerega so se udeležili vsi ministri. Zasebno se poroča, da so razmislili vprašanje, kako bi Italija mogla dobiti od svojih zaveznikov denar, premož in žito. Nekaj ministrov je nujno nasvetovalo, naj se ugodnega trenutka za sprejemljive mirovne pogoje ne zamudi.

Nastopi italijanskih socialnih demokratov za mir.

Lugano, 25. aprila. (Kor. ur.) Socialisti nameravajo v Italiji 1. majnika prirediti ljudske shode in poulične demonstracije za mir.

Italijani o zasedbi Palestine.

Lugano, 25. aprila. »Idea nazionale« piše: Na posvetu ministrov sporazuma na Savojskem je zmagala kakor vse kaže, ideja Italijanov, naj dobe sve ti kraji v Palestini mednarodno posadko, kakor hitro bodo zagotovile lastno angleške čete. Druga struja je delovala na to, naj se prepuste sveta mesta po mednarodnem naročilu Belgiji. Veliko razlogov govori za to, da se vprašanje tako reši, tudi sveta Stolica je pritrdila taki rešitvi. Vsekakor stoji, da so se države sporazuma sporazumele, naj postanejo sveti kraji v Palestini pravično mednarodni, naj se ne zapostavljajo posebne koristi in urede vse pravice, predprave in izročila vseh krščanskih držav. Palestina se bo zasedla tako, da bodo vsi zvezni narodi udeleženi.

Vojska z Rusi in Rumuni.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. aprila. Uradno: Naše topništvo je krepko odgovarjalo na ogenj ruskih baterij, ki so posebno pri Jakobovu in ob železnici Zloczew-Tarnopol živahneje streljale.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 24. aprila. Uradno: S streljanjem smo pregnali sovražni monitor, ki je obstreljeval iz prekopa Sv. Jurija naše postojanke vzhodno Mumudije. Ščerbačev naslednik generala Lešičkega.

Petrograd, 25. aprila. (K. u.) Agentura: General Ščerbačev je imenovan za namestnega poveljnika rumunske bojne črte, kjer poveljuje rumunski kralj.

Zasedena Rumunija.

Dunaj, 25. aprila. (K. u.) O sodstvu v zasedenih ozemljih Rumunije se poroča: Vse zasedeno rumunsko ozemlje, izvzemši del Dobrudže, ki je do bucareškega miru spadal Bolgariji, je kot enotno upravno ozemlje podrejeno višjemu poveljstvu vojne skupine pl. Mackensenu. V tem ozemlju so zopet pričela delovati rumunska sodišča, ki pa nimajo pravico soditi podanike osrednjih sil.

Nov manifestčasne ruske vlade.

Berlin. »Nationalzeitung« poroča z ruske meje: »Rečj« poroča, da bo časna vlada v kratkem podala novo izjavo o vojnih smotih Rusije in izpopolnila oklic časne vlade s 6. in 10. aprila. Najbrž bo v kaki obliki zavzela tudi stališče na posredno mirovno ponudbo osrednjih velesil vsled trajnega pritiska delavcev. Sedanje stališče je označil Čheidzejev, ki je rekel odposlankstvu kijevskega vojaškega odbora: Časna vlada je konj, ki vleče voz iz močvirja. Trmast je, da ne bomo in ne otežujemo dela, a na uzdi konja vodimo.

Mirovni pokret v Rusiji.

Lugano, 25. aprila. »Corriere della Sera« poroča iz Petrograda: Oklic vojnega ministra pribija, da je zadnje čase na fronti veliko vojakov dezertiralo. Begunce nujno poziva, naj se vrnejo. Splošno znano je, da so vojaki zapustili svoje strelske jarkove in da bivajo na deželi, ker mislijo, da se bo delila zemlja. »Rabeczaia Gazeta«, ki zavisi od delavskih in vojaških zastopnikov, poziva svoje bralce, naj pomnože svoje sestanke in izprevede v celi Rusiji in naj zahtevajo, da se sklene mir.

Anglija in Rusija.

Stockholm, 25. aprila. Ker Anglija zadržuje povratek pomiloščenih socialnih revolucionarjev v Rusijo je izjavil delavsko-vojaški svet: Revolucijska ruska demokracija nestrno pričakuje, da se vrnejo tisti boritelji za svobodo, ki so vse svoje življenje posvetili, da se razbije carizem in ki jim zdaj angleške oblasti radi njih političnih nazorov branijo povratek v Rusijo. Angleška vlada se nedostojno vmešava v notranje zadeve Rusije in škoduje ruski revoluciji, ker ji ropa njene najzvestejše sinove. Delavsko-vojaški svet protesti-

ra proti temu stališču angleške vlade in poziva angleške demokrate, naj podpirajo ta protest. Zunanji minister naj vse ukrene, da se bodo lahko vsi politični izgnanci brez razlike lahko vrnili v Rusijo.

Ruska konstituenta bo odločevala o vojski in miru.

Rotterdam, 25. aprila. Dopisnik »Timesa« javlja iz Petrograda: Časna vlada je 22. t. m. izdala izjavo, da bo odločevala o vojski ali miru ruska konstituenta.

Rusija bo zaplenila previsoke vojne dobičke.

Petrograd, 25. aprila. Trgovinsko ministrstvo pripravlja postavbo, s katero namerava zapleniti vse vojne dobičke, ki presegajo gotovo višino.

Pogromi v Rusiji proti posestnikom.

Amsterdam, 25. aprila. (Kor. ur.) »Times« poroča iz Petrograda: Iz Saratova se poroča: Vojaki na dopustu zelo agitirajo, da bi kmetje konfiscirali posestva in posestnike prepodili. Deloma se je to že zgodilo.

70 ruskih generalov odstavljenih.

Stockholm, 25. aprila. Od izbruha revolucije so v Petrogradu odslovili 70 generalov in jih nadomestili z mlajšimi močmi.

Ureditev prodaje upijanjivih pijač v Rusiji.

Petrograd, 25. aprila. (K. u.) Časna vlada je glede na prodajo alkoholnih pijač odredila: 1. V celi Rusiji je prepovedano prodajati alkoholne pijače, ki presegajo 1 in pol stopinje alkohola; 2. dovoljeno je, da se sme izvažati vino vseh vrst ne glede na alkoholno množino v inozemstvo; 3. v vinogradniških pokrajinah je dovoljeno prodajati tamošnje naravno vino nad 12 stopinj alkohola; izvzemši vinogradniških pokrajin, se sme vino prodajati le v mestih. Vsekakor smejo prodajo prepovedati mestne uprave.

Na južnem Balkanu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. aprila. Uradno: Angleško topništvo je več dni močno obstreljevalo naše postojanke med Vardarjem in Dojranskim jezerom. Včeraj je sovražnik napadel; bolgarske čete so odbile vse napade.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 24. aprila. Med Vardarjem in Dojranskim jezerom so cel dan streljali precej besno s topovi posebno južno Dojrana. Proti večeru so napredovale sovražne čete pehote vzhodno Mačukova, a jih je odbil naš ogenj. Na ostali bojni črti so slabo streljali s topovi.

Angleži zasedli Samaro.

Carigrad, 24. aprila. Glavni stan poročaja:

Iraška fronta: Na desnem bregu Tigrisa je 22. t. m. prišlo do novih bojov. Tudi ta dan se nam je posrečilo zadržati sovražno prodiranje in zadati sovražniku zelo občutne izgube. Potem, ko je bil začetkom boja sovražni konjeniški polk, ki je hotel nastopiti na našem levem krilu odbit, je pozneje napadla naše levo krilo močna sovražna pehota ojačena še s konjenico in oklopnimi vozovi. Tam, kjer se je sovražniku posrečilo udreti v naše postojanke, je bil v protinapadu z bajonetom zopet vržen ven. Potem ko so bili tako vsi napadi sovražnika odbiti, so se naše čete po načrtu umaknile v nove postojanke severno Samare.

Angleško poročilo.

London, 24. aprila. Uradno poročilo iz Mezopotamije: General Maude poroča: Bitka na desnem bregu Tigrisa med Samaro in Istabulatom traja dalje. V noči na 22. aprila je prišlo do ostre bitke. Sovražnik je napravil več protinapadov. Pregnali so sovražnika iz neke trdovratno branjene postojanke. Pričeli smo zasledovati in smo zasedli postajo Samaro. Med plenom je 16 lokomotiv, 224 železniških voz in 2 ladji z municijo.

Velike izgube Angležev pri Gazi.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo, da so Angleži v zadnjih bojih pri Gazi izgubili 16.000 mrtvih, ranjenih in ujetih.

Vojska z Ameriko.

Preosnova ameriškega uvoza v nevtralne države.

Frankobrod ob Meni, 25. aprila. »Frankf. Ztg.« poroča iz Newyorka: Vladni krogi sodijo, da je komisar prehrane upravičen, da organizira ameriški uvoz v evropske nevtralne države. Newyorški »World« napada kongres, ker ne uvede splošne brambne dolžnosti.

Zaplemba interniranih ladij v Združenih državah.

Washington, 24. aprila. (Kor. ur.) Kongresu je bil predložen zakonski načrt, ki pooblašča predsednika, naj prevzame internirane ladje tistih dežel, s katerimi se Amerika vojskuje.

Na morju.

Zopet 143.500 ton potopljenih.

Berlin, 25. aprila. Uradno: Od 19. aprila naznanjenih uspehov podmorskih čolnov so do 24. t. m. po došli poročili naši podmorski čolni dalje zopet potopili skupno 143.500 ton v angleškem Kanalu, na Atlantskem oceanu in na Severnem morju.

Največja bojna ladja na svetu.

Bern, 25. aprila. (K. u.) Lyonski listi poročajo iz Washingtona: V morje so izpustili največjo vojno ladjo na svetu, nad-dreadnought »New-Mexiko«, ki obsega 32.000 ton.

Razna poročila.

Močan miroven pokret v deželah sporazuma.

Amsterdam, 25. aprila. Listi poročajo: Zadnji čas skoraj v vseh deželah sporazuma močnejše nastopajo za mir.

Nova nota Španske Nemčiji.

Madrid, 25. aprila. Ministrski svet se je posvetoval o zadnjih potopih. »Imparcial« pravi, da je poslala Španska Nemčiji novo noto.

Volitve na Japonskem.

Tokio, 25. aprila. (K. u.) Reuter: Pri volitvah je zmagala vlada, ki je pridobila 50 sedežev. Sovinisti so poraženi, zmagala je Terauchijeva politika, prijateljske razmere nasproti Kitajski, tesnejši stiki z Rusijo in lojalna podpora želji zaveznikov.

Poljski klub in kriza.

Dunaj, 25. aprila. (Kor. ur.) Po dolgih pogajanjih v parlamentarni komisiji so se zedinile poljske stranke na ta način, da so pooblastile predsedništvo, da stopi v dogovor z vlado glede od parlamentarne komisije kola izdelanega načrta o samostojnosti Galicije. Pogajanja morajo biti zaključena do 10. maja. Ta dan se snide poljski klub k plenarnem zborovanju in 14. maja se bo vršilo na Dunaju skupno posvetovanje vseh galiških poljskih državnih in deželnih poslancev. V parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da ne bo cesar vzel odstopa ministrov dr. Urbana, dr. Baernreitherja in dr. Bobrzynskega na znanje.

Na predlog predsednika dr. Bilinskega je bil sprejet na današnjem plenarnem zborovanju poljskega kluba soglasno sledeč sklep: Poljski klub pozdravlja potom revolucije povzročen padec carizma v Rusiji, največjega sovražnika poljskega naroda in pričakuje, da bo ta dogodek utrdil svobodo narodov in prinesel blagovest skorajšnega miru.

Dr. Bilinski je obvestil zborovalce, da se vodijo pogajanja o samostojnosti Galicije na podlagi sledečega sobotnega pisma ministrskega predsednika:

Vlada bo šla s vso resnostjo na delo, da uresniči cesarjevo lastnoročno pismo z dne 4. novembra 1916. zato namerava stopiti nemudoma v dogovor s poljskim klubom, vpoštevati od njega izdelan načrt in o njem razpravljati. Jasno je, da bo vlada vse storila, da izvede zblizanje obeh v deželi prebivajočih narodov. Pri tem bo skušala najti sredstva in pota, da vstvari za Galicijo predpogoje gospodarskega razvoja in ji zagotovi ureditev financ. Pri ureditvi finančnega razmerja Galicije do države bo vlada opustila hipne odredbe. Vlada obeta, da bo povrnila po možnosti, kot bodo to dopuščale državne finance, deželi potom vojne povzročeno škodo in bo nakazala deželi gotovo pavšalno vsoto, ki se bo splačala v letnih doneskih. Vlada obljublja, da bo storila vse korake, da se izplačajo vojne davke. Čeravno prinaša vojna s seboj veliko žrtev, vendar želi vlada, da bi težko preizkušeno gališko ljudstvo kolikor mogoče bilo obvarovano od vojnih grozot.

Soglasno je bil na zborovanju sprejet sklep, da pričakuje poljski klub konkretnih predlogov vlade v smislu tega pisma. Podlago pogajanj naj tvorijo sklepi parlamentarne komisije. Končno odločitev si klub pridrži. V to svrhu naj bo sklican poljski klub k plenarnemu zborovanju med 10. in 15. majnikom.

Končno je bila sprejeta resolucija, v kateri zahteva poljski klub takojšno premembe žalostnega in žalečega stopanja oblasti nasproti poljskemu ljudstvu od časa pričetka vojne dalje.

Dnevne novice.

+ **God in rojstni dan Njenega Velikanstva cesarice.** Priliko Najvišjega godu in Najvišjega rojstnega dne Njenega Velikanstva cesarice in kraljice dne 27. aprila ter 9. maja t. l. se bodo splošno razobesile zastave.

+ **Vojni minister Kranjski deželi.** Deželni glavar je pismeno v imenu dežele pozdravil novega vojnega ministra generala infanterije Stöger-Steiner pl. Steinstätten. Na to je prejel sledeči odgovor: Dunaj, dne 19. aprila 1917. Vaše blagorodje! O priliki, ko sem bil poklican na čelo c. in kr. vojne uprave, je bilo Vaše blagorodje tako prijazno, da mi je v imenu dežele Kranjske dežele doposlalo čestitke, ki so me priručno razveselile. Prosim Vaše blagorodje, da sprejmete za to ljubeznivo pozornost mojo globoko zahvalo in bodite uverjeni, da se bom za vojvodino Kranjsko in nje prebivalstvo vedno najtopleje zanimal. Najlepšo zahvalo svojo za izražene osebnostne čestitke združujem z zagotovilom svojega odličnega velespoštovanja in udanosti.

Stöger-Steiner, g. inf.

+ **Za siromake in vojne sirote.** Upravni svet Vincencijeve družbe je v včerajšnji seji obširno razpravljal o nalogah karitativnega delovanja v sedanjem času. Sklenil je zlasti, da se Vincencijeve konference posredujejo v tem smislu, da se pritegne večje število delavnih članov in da se njih delovanja udeležujejo tudi ženski (»Elizabetne konference«). Prav tako je upravni svet zotrdil nakup dveh poslopj v št. Vidu, kjer se v najkrajšem času otvori zavetišče za vojne sirote. Za opravo tega zavetišča je določil upravni svet v spomin prvega javnega praznovanja godu cesarice Cite, vrhovne pokroviteljice vseh dobroteljskih naprav, ki naj služijo blagru mladine, kot prvo vsoto 6000 K.

+ **Odlikovanja.** Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil major Rudolf Podkrajšek, poveljnik železniške postaje v Mostarju. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetije je dobil črnovojniški nadporočnik dr. jur. Emil Gorišek, pri vojni bolnišnici št. 1301. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil poročnik 17. pp. Berthold Karel. — V drugič so dobili bronasto hrabrostno svetinjo pešec 97. pp. Bezjak Franc, poddesetnik 47. pp. Rebernak Ivan in pešec 47. pp. Teršavec Franc. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: pešec Dolenc Andrej in častniški sluga Štrukelj Andrej, oba pri 97. pp.; tit. četovodja 25. polj. top. p. Keržič Franc; ognjčar 4. trdn. top. p. Cvetrežnik Josip; praporščak Prah Josip, tit. desetinik Marčinko Anton, pešci Knaus Franc, Stramec Alojzij, Golob Ivan, Pregl Franc, Goričan Jurij, Golenc Franc, Sabelnik Avgust in Gril Josip, vsi pri 47. pp.; poddesetnik Krofič Franc, pešci Urbanič Josip, Kašl Andrej, Škofič Viktor, Ajdnik Vinko, Piskač Josip, Peklar Miroslav in Cep Pavel, vsi pri 47. pp.; četovodji 47. pp. Gorjup Mihael in Purgaj Jakob; desetinik težkega polj. top. p. št. XVI. Terpin Rudolf. — Železni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetije je dobil stražmojster 3. tren. divizije Levar Ivan. — Železni zaslužni križec na traku hrabrostne svetije so dobili: tit. četovodja 7. pp. Carl Ivan; tit. poddest. 97. pp. Kuk Jurij; titl. patr. vodja Volavšek Albin in lovec Pristovnik Miroslav, oba pri 20. lov. bat.

— **Umrli** je v Gradcu trenski vojak Ivan Kimovec.

+ **Razkrinkana sestra »Rdečega križa«.** Koncem minulega in začetkom tekočega leta je nastopala po južnem in srednjem Stajerskem nenavadno lepa sestra »Rdečega križa«, ki je tudi s svojim odličnim vedenjem napravljala velik vtis. Hodila je krog pramožnejših žena, o katerih se je vedelo, da imajo svoje može na bojišču. Rekla jim je, da leži njih mož v tej in tej bolnišnici in prosi za denar in živila. Seveda je povsodi oboje dobila, nato pa hitro izgnila. To ji pa še ni zadostovalo, marveč je tudi ukradla, kar je mogla. Polagoma je postala sumljiva in končno so jo zaprli in razkrinkali v njej 29letno natakarioo Frančiško Simončič, ki je bila že 18krat predkaznovana. Sedaj je došla dve leti ječe.

Bolgarski socialisti se vdeležujejo kongresa v Stockholmu.

Sofija, 25. aprila. (Kor. ur.) Obe bolgarski socialistični stranki, namreč zedinjeni in mednarodni socialisti, sta sklenili, da pošljeta na kongres v Stockholmu svoje zastopnike, in sicer vsaka po tri; med njimi je tudi voditelj zedinjenih socialistov Jan-ko Sakazov.

Ljubljanske novice.

lj **Slavnostna predstava v deželni gledališču.** Povodom jutrišnjega godu Nj. Velikanstva cesarice Cite, se današnji glasbeno dramatični večer vrši v obliki slavnostne predstave. Opozarjamo občinstvo,

da se prične priredba točno ob 8. uri zvečer, zato naj občinstvo blagovoli pravočasno zasedeti prostore.

lj **Zaslugam časti Dne 25. aprila t. l.** se je vršila na glavnem kolodvoru v Ljubljani poveljujoča slavnost povodom petdesetletne obnove nastopa službe še aktivno na tem kolodvoru delujočega železničnega narednika južne železnice, g. Ivana Starmana. Predstojniki in podložniki jubilarja so se v velikem številu zbrali v slavnostno okinčani pisalnici prožnih mojstrov, da čestitajo prav priručno obče spoštovanemu in visoko cenjenemu uslužbencu, spominjajoč se njegovega vzornega, vzglednega življenja in njegovih po neumornemu, zvestemu izpolnjevanju svojih dolžnosti pridobljenih zaslug, ter poklonivši mu dokazuje svojega visokega spoštovanja in čisljanja. Načelnik sekcije za vzdrževanje železnice g. cesarski svetnik, ing. Eugen Stern je jubilarju po priručnem nagovoru podaril častno darilo c. kr. priv. južne železnice in mu izrekel v imenu generalne direkcije zahvalo in pripoznanje za dolgoletno službovanje in vestno izpolnjevanje njegovih dolžnosti. Prožni mojster Gašpar Pezdur je izročil slavljencu častno vezilo predstojnikov in podložnikov. Globoko ginjen se je g. Starman zahvalil za počastitve, v katerih je našel najlepše plačilo njegovega dolgega, trudapolnega življenja.

lj **Poročila** se je v Postojni gospica Pavla Peterlin, uradnica banke »Slavije« z gosp. Vinko Kovačičem. Iskreno častitamo.

lj **Umrli** je danes v tukajšnji deželni bolnišnici odvetniški sollicitator in stenograf g. Mihael Kristofič, ki je dalje časa deloval v Trstu. Pokojnik je bil rodom iz Kamnika. Pogreb bo v soboto ob 3. uri popoldne iz dež. bolnišnice. Cenjenim sorodnikom naše iskreno sožalje.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Marija Kostanjevec, zasebnica, 75 let. — Uršula Stupica, hišna posestnica, 71 let. — Avgustin Starc, pekov sin, 8 mesecev. — Josip Gorkič, posestnik, 55 let. — Ivana Benegalija, bivša služkinja, 55 let. — Mihael Jenko, čevljar, hiralec, 53 let. — Uršula Klemenčič, mestna uboga, 79 let. — Ernest Hamann, topničar.

lj **Oddaja usnja** čevljarjskim mojstrom v Spodnji Šiški in sodnem okraju ljubljanskega okoliča. Čevljarjski mojstri v Spodnji Šiški in sodnem okraju ljubljanskega okoliča, ki si hočejo kupiti usnje, naj se zglase zaradi tiskovin o prejemu usnja pri združenem načelniku g. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški h. št. 4 (tik cerkve).

lj **Svarilo pred vživanjem semenskega krompirja** iz mestne aprovizacije v Mühl-eisnovi hiši. Piše se nam: V neki vasi kamniškega okraja je užila družina sedaj kupljeni semenski krompir ter vsa obolela. Tudi v Ljubljani se je pripetil enak slučaj. Komur je znan še kak tak slučaj, naj nam to javi, da se prepreči nesreče.

lj **Pozor!** Vsi interesirani obrtniki, katere veže dolžnost, da morajo podati naznanila o preostalih zalogah sladkorja, se opozarjajo, da so tiskovine (naznanila) sedaj dospele in mora priti vsak obvezanec sam ponje. Dobe se pri obrtnem oddelku mestnega magistrata (bivša Galletova hiša, I. nadstropje, levo), kjer se morajo izpolniti tudi oddati.

lj **Izgubil** se je od Streliške ulice po Poljanski cesti do stolnice bel platnen modrček. Pošten najditelj naj ga odda našemu upravništvu.

General Falkenhayn generalni guverner Belgije.

Berlin, 25. aprila. (Kor. ur.) General infanterije baron pl. Falkenhayn, dosedaj poveljnik VI. armade, je povišan za generalnega polkovnika in obenem imenovan za generalnega guvernerja Belgije.

Gospodarske beležke.

Ureditev uporabe mesa. Izšla je odredba urada za ljudsko prehrano, ki omejuje uživanje mesa in to tudi v gostilnah. Predvsem ni dovoljeno čezmerno uživanje mesa. Deželne oblasti bodo določile v zmislu krajevnih razmer, koliko sme vsaka oseba porabiti mesa dnevno in tedensko. Deželni vladam je postavljena najvišja meja 15 dkg brez priklade ali 18 dkg priklado na dan za osebo. Za sedaj mesni nakaznic še ne bodo vpeljali.

Cene tkaninam znatno padle. Listi poročajo, da so na Dunaju nenadoma znatno padle cene različnemu tekstilnemu blagu, deloma za celih 50%. To prihaja odtod, ker so imeli razni trgovci velike zaloge prikritih blaga, katerega prodajajo sedaj po znatno nižjih cenah, ker se boje zagroženih ostrih kazni radi navijanja cen. Da je temu res tako, priča okolnost, da se niso pocenile vse tkanine, marveč le nekatere vrste. Posebno obilo so napredaj šifonske tkanine: šifon je bil v miru ponre-

žno po 40 vin. meter; v vojni je poskočil na 4 K, sedaj ga prodajajo po 2 K meter. Podobno je z blagom iz mikane volne in ševiotom; te tkanine so bile v miru poprečno po 10 K meter, v vojni so poskočile na 40 K, sedaj jih prodajajo po 20 K. Dolžnost poklicanih oblasti bi bila, da bi še nadalje pritiskala na oderuhe z blagom, da bi prikrile zaloge spravili na trg. Pa tudi na to naj se pazi, da bodo konfekarji obleko iz blaga, ki ga bodo sedaj ceneje kupili, tudi primerno ceneje prodajali.

— **Posledice dr. Kranzove razprave.** Z Dunaja: »Abend« poroča: Armadno divizijsko sodišče na Dunaju je uvedlo preiskavo proti bivšemu gospodarskemu pobočniku vojnega ministra ritmostru pl. Lustigu. Obtožbo bo zastopal nadporočnik-avditor Bursztyn, preiskavo bo pa vodil nadporočnik-avditor dr. Trompeter. Prvotno je vodilo razpravo vojaško sodišče v Litmečicah, a je akt Lustig odstopilo dunajskemu vojnemu divizijskemu sodišču.

Najnoveše poročilo o bitki na zahodu.

Berlin, 25. aprila. (Kor. ur.) Tudi 24. so Angleži z obupnimi napori poskušali spremeniti usodo bitke pri Arrasu njim v korist in izravnati težak poraz z dne 23. Kakor prejšnji dan, so se krvavo razbili tudi sedaj ponovno z izredno trdovratnostjo izvedeni angleški napadi mas ob neomajljivem zidu nemških do skrajnosti odločnih hrabrih branilcev, ne da bi dosegli Angleži kakršnekoli uspehe in so podvojili dne 24. aprila angleške izgube. Po poročilih čet so bile cele naskakovalne vrste Angležev kar požete od sigurnega ognja strojnih pušk. Druge angleške čete so dospele v nemški uničujoči ogenj havbic in poljskih topov in so bile popolnoma zdrobljene. Na večjih krajih leže razbiti angleški oklopni vozovi obdani od padlih, ki so iskali varstva za razbitimi angleškimi tanki. Posebno na obeh straneh ceste Arras-Cambrai leže padli Angleži v pravcati barijerah.

Pomorski napad na Dünkirchen.

Berlin, 26. aprila. (K. u.) Torpedovke mornaričnega zbora pod poveljstvom kapitanskega poročnika Assmanna so v noči od 24. na 25. napadle trdnjavo in pristanišče Dünkirchen na daljavo 3000 m. Proti pristaniškim zgradbam je bilo izstreljenih 350 razstreljivih granat; prostor so razsvetljevali svetilni izstrelki. Sovražni odgovor iz obrežnih baterij je ostal brez uspeha. Po obstreljevanju so nemške torpedovke preiskale morje glede sovražnih stražnih bojnih sil. Pri tem je prišlo do kratkega boja z dvema po vsej priliki francoskima torpedovkama, katerih ena je bila nato s torpedom potopljena. Kmalu nato so naleteli Nemci na drugo predstražno ladjo in jo uničili z artiljerijskim ognjem. Poizkuse, da bi rešili posadko obeh potopljenih sovražnih ladij, kolikor je še ostalo žive, smo morali opustiti, ker so začeli s kopnega močno streljati iz topov. Vse lastne ladje so se vrnile brez poškodb ali izgub.

Kratka slava oklopnih avtomobilov.

V »Berl. Tageblattu« poroča A. R. Meyer z zapadnega bojišča:

Časnikarji in risarji so se že mesece trudili, da bi predstavili angleške oklopne avtomobile kot najhujše vojaško strašilo. 26 teh strojnih nestvorov je bilo 16. aprila uničenih, in sicer večinoma po naši artiljeriji, deloma pa tudi po naših strojnih puškah, ki so oklop gladko prebijale. Koliko oklopnih avtomobilov je sodelovalo o prvem velikem predornem poizkusu Francozov, ni znano. Ob angleškem sunku pri Bullecourtu je sodelovalo vsega skupaj 12 oklopnikov, izmed katerih je 9 že pred pravim napadom končno veljavno obtičalo. Naši letalci so dognali, da polovica oklopnikov, ko v vrsti prodirajo naprej, navadno obleži že za sovražnimi črtami, nakar jih vzame na muho naša artiljerija ter jih končno veljavno uniči.

Med Bullecourtom in Quéantom se nam je posrečilo, ujeti dva moža avtomobilne posadke. Avtomobilna stotinja ima navadno 12 oklopnikov, ki morajo prodirati v vrsti s presledki po 70 do 90 letrov. Vozovi nikakor niso vsi enaki. Sovražnik razločuje marveč moške in ženske oklopne, ki se menjavajo med seboj. Moški je oborožen z dvema 6 funtnima topovima, kaliber 5.7 cm, in dvema strojnima puškama vrste Lewis; nasprotno pa ima ženski voz samo pet strojnih pušk navedene vrste. Posadka take »samice« šteje 1 častnika, voznika in 6 mož. Debelost oklepa je različna, povprečno pa ne presega 1 cm. Ujetniki so izpovedali, da je glavna naloga voznika v tem, da ne izpostavi sovražnemu ognju svojega voza od strani, ker je tu najbolj občutljiv. En sam strel iz neposredne

bližine zadostuje, da je oklopnik uničen. Kakor poznamo morskoro bolezen, tako pozna angleški vojak sedaj tudi avtomobilsko bolezen, ne pa nemški vojak, kakor bi radi vedeli nasprotniki. Večkrat se je že pripetilo, da si je kak vojak že na vajah razbil črepanjo. Koliko strašnejša mora biti šele vožnja v oklopniku ob resničnem naskoku! Tako voz mnogokrat ne obtiči samo zato, ker so odpovedali stroji, marveč pogosto tudi zato, ker je voznik in moštvo vsled blaznega stresanja omedlelo ali celo umrlo.

Kar se tiče zunanje oblike oklopnikov, so zelo različni. Nov dokaz, da z dosedajno konstrukcijo sovražnik sam ni zadovoljen. Novejši oklopniki nimajo zadaj več krmilnih koles; krmarijo marveč s pretikanjem kolesnih pasov. Ujetniki izjavljajo, da je glavna napaka oklopnikov še vedno v tem, da so prepočasni. Tako so potrebovali vozovi, ki so sploh prišli naprej, za pruge 800 jardov do naše črte nad pol ure, torej za našo artiljerijo več nego dovolj časa, da jih je vzela na muho.

Angleški listi so pripovedovali cele bajke, kako široke jarke morejo oklopniki preplezati. Pozabili so samo na to, da je za to umetnijo lepo, suho vreme prvi pogoj. Ob mokrem vremenu, kakršno je sedaj in bo na zapadu trajalo pač še več tednov, se pa robovi jarkov pod težo voza ugrezajo in oklopnik se v blatu trdo zagoddi. Zanimiva je nadaljna izpoved ujetnikov, da namreč za angleško fronto kolone oklopnike, ker ceste tako razdenejo, da so za kolone kmalu neprehodne. Zato so dobili oklopniški častniki povelje, naj vozijo kolikor mogoče po odprtem ozemlju. Tudi ob močnih napadih dne 20. aprila, ki so izbruhnili po najljutejši pripravi pri Corbeny proti 6. uri zvečer in bili vsi odbiti deloma s protisunki, deloma v poblizjem boju, so poslali Francozi več oklopnikov pred seboj, ki so pa doživeli enako žalostno usodo kakor njihovi predniki. Tudi uspeh njihovega moralnega učinka je bil zopet enak ničli.

Po svetu.

Neumna šala v resnem času. »Novoje Vremja« poroča: Češke čete, ki se bore v ruski armadi, so novi vladi prisegle zvestobo. Ruska provizorična vlada je bivšega avstrijskega vreučiliskega prof. Masařyka, ki se sedaj že eno leto nahaja v Londonu, provizorično imenovala za diktatorja in regenta Češke. Prof. Masařyku bo češki revolucionarni odbor v Parizu stal ob strani kot češko ministrstvo. — Tako neumne šale zbija »Novo Vreme« v sedanjem resnem času. Češki narod s par puštolovci, katere proglašajo »Novo Vreme« za »češke čete«, nima nič skupnega, kar je dovolj pokazal na bojiščih. Tudi vemo, s kakimi sredstvi so Rusi vojne ujetnike silili pod orožje.

Besedilo nove ruske narodne himne je menda od Gorkega. Prvič se bo pela v novem narodnem gledališču v Petrogradu.

Primorske novice.

God cesarice Cite in tržaško koperska škofija. Okrožnico za cesaričin imendan, prvokrat na dan sv. Cite 27. t. m. javno proslavljen, je izdal tržaško-koperski ordinarijat. V tej okrožnici se omenjajo krščanske čednosti naše presvitle cesarice, posebno materinska skrb za mnogo milijonov njenih podanikov, katero je od prvega dneva vladanja udeleževala ne z golimi besedami, temveč s pravimi dejanji. To tako plemenito skupno mater države naj Bog ohrani dolgo pri zdravju in trajni blagor narodov. Duhovništvo in verniki naj se spominjajo dne 27. t. m. presvitle cesarice Cite, berejo naj se sv. maše za njo in v posnemanje cesaričine materinske ljubezni do njenih narodov, do ranjencev in družin bojevnikov, naj se nabirajo tisti dan po vseh cerkvah milodarj za tržaško sirotišče sv. Jožefa, zavetišče mnogih vojnih sirot.

Goriška za V. vojno posojilo. Podpisali so: deželni odbor 80.000 K, občine 79.635 kron, banke in drugi denarni zavodi 95.000 kron, zasebniki 1.224.150 K, skupaj tedaj 1.478.785 kron, kar je spričo danih razmer veliko.

— **Posnemanja vredno.** Šolska mladina v Zalni pri Višnji gori je priredila pod spretnim vodstvom slavnega učiteljstva iste šole predstavo v korist goriškim beguncem. Uspeh je bil nad vse pričakovanje lep. Čisti dobiček je znesel 156 K, katerega je slavno vodstvo poslalo Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani. Ni mogoče najti besedi, da bi se slavnemu učiteljstvu na dovolj dostojen način zahvalili za trud in požrtvovalnost, zlatim otroškim srcem pa za tako sodelovanje. Kličemo le: Bog povrni! Vivat sequantia! — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Smrt v tujini. V Mostu na Češkem je umrl 38 let stari Karel Sut iz Trsta.

Kdor bi kaj vedel o Antunu, Andreju, Jožetu in Gregorju Hrovatinu, naj blagovoli to naznaniti Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 50-I.

Na Slovenskem štajerskem se prodaja posestvo na dražbi. Interesente naj se zglase pri Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38, kjer dobe natančne podatke. Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Grof Silva-Tarouca predsednik desnice gosposke zbornice.

Dunaj, 25. aprila. Danes popoldne se je vršilo zborovanje članov desnice gosposke zbornice. Mesto sedanjega ministrskega predsednika je bil izvoljen z večino glasov za predsednika grof Silva-Tarouca.

Franc Kramarič: Slovensko-nemški in in nemško-slovenski slovar. Vsak slovar obsega okoli 1.700 besedi. Besedni zaklad sicer ni povsem srečno izbran, vendar bo slovar vsled priročne oblike in bogatega besednega zaklada za zasebno uporabo dobro služil. Posebno v današnjih razmerah, ko so med vojsko pošli vsi slovarji srednjega obsega in je dobiti samo še veliki Wolfov slovensko-nemški in nemško-slovenski slovar. Vsak del stane vezan s poštnino vred 2 K 60 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Naročajo nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Glavobol povzroči navadno pritisk krvi in razdraženje živcev. Oboje se odstrani in glavobol izgine s Fellerjevim bol lajšajočim, živce pomirjajočim in prijetno dišečim rastlinskim esencijskim fluidom z zn. „Elsa-fluid“. 12 steklenic franko 7 K 32 vin. Večkrat sta zaprtje ali preobtežen želodec vzrok glavobola. V tem slučaju naj se vzamejo Fellerjeve mlo odvajajoče, želodec krepilne Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa-kroglice“. 6 skatel franko stane le 5 K 57 vin. Stotisoči zahval. Priporočeno po mnogih zdravnikih. Oboje razpošilja lekarnar E. V. Feller, Stubica, trg Elsa št. 134 (Hrvatsko). (vv)

Natakar

Išče službe

in se priporoča ljubljanskim gostilničarjem. Naslov pove uprava lista pod št. 1026

Pridno dekle

katero je zmožno tudi nemščine, se sprejme za vsa domača dela. Vpraša se pri OTON U WOLF, Ljubljana, Marije Terezije c. 4/III.

Sprejme se zanesljiv 1024

hlapec in konjem

ali tudi ženska, vajena konj, prti dobremu plačilu pri ANF. CIEHLAR, tvornica cementnih izdelkov Ljubljana, Dunajska cesta št. 67.

Naprodaj je dvouprežen **!VOZ!** brek

v dobrem stanu. Več se izve pri

Francu Cerar v Stobu, pošta Domžale.

Glasovirje,
pianine
harmonije in
orkestrijone

S. Kmetetz
Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

124

Išče se

Jožefa Kuk

v važni zadevi
stara 23 let, oče Ivan in mati Ana roj. Bevčar, iz občine Volče na Tolminskem, Hči Jožefa je zadnje čase služila v Trstu. Naznanila naj se pošljejo na županstvo Doranberg Goriško. 1013

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma

J. Kušan, Kranj.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

SANITETNI KONZULENT

DR. IVAN GEIGER

ORDINIRA

VSAK DAN OD 8. DO 9. URE
ZJUTRAJ IN OD 2. DO 3. URE
POPOLDNE.

PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 3
V LJUBLJANI.

Jožef Jug

pleskarski
in likarski
mojster

Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko
spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. 804

Prosim, oglejte si predležne oblike
nog, in ne bodete prišli težko do pre-
pričanja, da oblika čevlja ne sme biti
poljubna, temveč obliki noge popolno-
ma prilagojena. Cloveške noge niso
vse enake oblike, vsaka noga ima svoje
posebnosti, in te posebnosti upoštevati
je dolžnost vsakega izkušen. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična
in anatomska obuvala

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Les!

Hlode od 16 cm na-
prej, trame dolge
od 4 metre naprej
in deske vseh vrst
in debelin 729

kupujem

po najvišjih cenah. Ponudbe na naslov
**A. KRULEC, Ljubljana, Marije
Terezije cesta 13, vrata št. 6.**

Henrik Weisz Nagysallo
(Kom. Bars)

Ustan. 1910.

dobavlja po povzetju na-
slednje čevlje v vsaki
velikosti. Riziko izključen.
Zamena dovoljena. S ce-
nikom med vojno ni mo-
goče postreči. Par dam-
skih čevljev K 35.—, K
40.—, K 45.—, in K 50.
K 55. Par čevljev za strapac (bakanci) K
50.—, K 60.—, in K 70.—. Par čevljev za
gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60.
Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje
cene. 1 skatila kreme za čevlje K 1.—

Knjigoveznica

popolnoma novo urejena s potrebnimi štirimi
stroji, okraski, črkami za zlatenje ter tudi nekaj
blaga, se prodaja oziroma takoj odda v najem.
Več se izve pri lastniku Alojzu ju Zorcu, knjigo-
vezu v Krškem. 1016

Kocke za golaš (10 v)

500 kosov K: 30.—

Kocke za juho skumno
(6 vin.)

1000 kosov K: 30.—

Kocke za govejo juho (5 v)

1000 kosov K: 20.—

franko poštnina po povzetju
Elija Premovich, T. st. Tiz. ano 4.

Z žalostnim srcem naznanjava v svojem in v imenu
svojih otrok, da je Vsemogočni v svoji skrivnostni pre-
vidnosti najino štiriletno

MARIJO

danes ob 5. uri popoldne poklical med svoje krilatec.

Pogreb se vrši v četrtek 26. aprila ob 5. uri popoldne
na tukajšnje pokopališče.

V Kranju, dne 24. aprila 1917.

Edvard in Fani Dolenz.

Brez posebnega obvestila.

1021

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

**Srbečico, hraste, izpuščaje,
kožne bolezni, stare rane**

odpravi hitro in sigurno

jantarsko mazilo.

Ne umaže in ne diši. Mali lonček 3 K, veliki
lonček 5 K, družinski lonček 9 K z navodilom.
K temu spadajoče jantarsko milo 4 K. Izdeluje

Gerö Sándor, lekarnar, Nagy Körös št. 31.

Glavna zaloga za Dunaj: St. Markus-Apotheke III. Hauptstraße 130.

Tužnim srcem naznanjamo s tem vsem sorodnikom, prijate-
ljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni brat
oziroma svak in stric, gospod

Mihael Kristofič

odvetniški sollicitator in stenograf

danes ob pol 4. uri zjutraj, po dolgi in mučni bolezni previden s tolažili
sv. vere v 30. letu svoje starosti udano in mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v soboto ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice deželne
bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Predragega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 26. aprila 1917.

Globoko žalujoči ostali.

Kranjska industrijska družba Jesenice-Fužine rabi za svoje tovarne
na Savi, Javorniku in Dobravi

predelavce in delavce

in sicer razne delavce pri pečeh, valjavce, strojne delavce, ključavničarje,
kurjače, elektrike, težake kakor tudi predelavce za obrat in električno obra-
tovanje. — Prosilci naj se javijo čimprej pismeno z navedbo zahteve plače,
starosti, samskega stanu ali so oženjeni, jezikovne sposobnosti ter vojaških
razmer. — Invalidi naj naznanijo, kako so bili ranjeni in v koliko so spo-
sobni za delo.

ZAHVALA.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega srčnojub-
ljenega, dobrega očeta, starega očeta, tasta, brata, svaka in strica, gospoda

ULRIK SCHMIDT-A

ter za obrobno, čaščeče spremstvo pri pogrebu, izrekamo tem potom
našo najprisrčnejšo, iskreno zahvalo.

Žalujoči rodbini:

OTON SCHMIDT IN RAJKO LUCKMANN.